Nor V.

GAZETA NARODOWA WILEŃSKA

ZA ROZKAZEM NAYWYŻSZEY RADY.

W NIEDZIELĘ DNIA 18. MAJA ROKU 1794.

Virtus non territa monſtris.

Z Wilna dnia 18 Maja.

O potyczce woyſka naſzego z Moſkiewſkim pod Polanami na dniu 7. tego Mieſiąca zaſzłey, mamy to ukontentowanie donieść, iż Moſkale okrywſzy plac bitwy więcey niż pięć razy liczniey ſzemi od naſzych trupami, retyradą do ucieczki podobnieyſzą ku Smorgoniom uſzli. Strzelcy Moſkiewſcy w tey potyczce częścią przez woyſko częścią przez uzbroionych Litewſkich Rolników z lasu wypędzeni zoſtali.

Cycyanow Brygadyer Moſkiewſki obozujący niedaleko Żołudka, ma wiekſzą daleko wozow niż woyſka liczbę, tak, iż do 4 000 Rolnikow Litewſkich z wołami i końmi, przez niego zabranych, wiozą przy obozie jego łupy po Domach Obywatelſkich dzielnością niſzczącego Prawa Narodów zboyczego miecza pograbione, atoli niewiedzieć z jakich powodow część zrabowanych ſprzętów w Rożance Dobrach Paca Staroſty Wileyſkiego, Właścicielowi powrócił, tudzież 28 Koni, i z ſummy zabraney 26 kilka tyſięcy oddał, a dwoje tyle przy ſobie i ſwych podkommendnych zoſtawił. Odebrane tym ſpoſobem Konie i pieniądze Pac Staroſta zaraz na użytek Rzplitey ofiarował i oddał.

Dnia 15. Maja przyprowadzono tu do Wilna Kuryera Moſkiewſkieco z Peterzburga do Berlina. Wyjechał ten Kuryer z Peterzburga 3. Maja i upewniał, iż ſię jeſzcze w tym dniu nie rozeſzła tam wiadomość o naſtąpionych w Polſzcze odmianach, ku obronie od Moſkiewſkiey przemocy.

Zewſząd jedenże głos o dzikości ſrogiego nieprzyjaciela ſłyſzeć ſię daje. Wſzędzie jednakim ſpoſobem dogadzają ſwojey chciwości i okrucieńſtwu Moſkale. Przybyli Obywatele z *ponad mniemaney granicy* Roſſyyſkiey świeżego zaboru, donoſzą, iż rozſypane kupy Moſkwicinow, z walecznem na rabunki Kozactwem, odważnie na bezbronnych napadając, wſie i dwory, i co tylko ſię im oprzeć niemoże, puſtoſzą i niſzczą. W okolicach Stwołowicz, znany z tego gatunku wypraw od roku 1792 Knoring Rotmiſtrz Moſk: najechawſzy po zbojecku nocną porą Dom Obywatela Weterana JP. Ancuty Sędz: Brześk: i Goſpodarza ſchorzałego, i Gości tam nocujących ze wſzyſtkiego złupił. Obciążony zdobyczą tak rycerſko nabytą, kazał ſobie podziękować, za tę dyſkrecyą że Dworu i wſi niepalił, lubo od wyżſzey Kommendy miał rozkaz palenia. Do tego rodzaju expedycyi naſzego nieprzyjaciela, ſłuży właśnie myśl Tacyta. — *Zabrać, wydrzeć, zabić, to u nich fałſzywem nazwiſkiem rządy; a gdy z kraju zrobią puſtynią, to pokojem mianują.* — Auferre, trucidare, rapere, falſis nominibus imperium: atque ubi ſolitudinem fecerint, pacem appellant.

Tadeuſz Kościuſzko Naywyżſzy Naczelnik Siły zbroyney Narodowey.

Nigdyby Polakom broń ich nieprzyjaciol ſtrafzną nie była, gdyby ſami pomiędzy ſobą zgodni znali ſwą ſiłę, i całey tey ſiły użyć umieli. Nigdyby mówię orężem Polakow pokonać nie można, gdyby chytry nieprzyjaciel, przewrotnością, zdradą i podſtępami nie niſzczył chęci i ſpoſobow odporu. Cały ciąg tyranii Moſkiewſkiey w Polſzcze, jeſt dowodem do jakiego ſtopnia ta przemoc miotała loſem naſzym, używając koleją przekupſtwa, zwodniczych przyrzeczeń, pochlebiania przeſądom, głaſkania namiętności, burzenia jednych przeciwko drugim, czernienia u obcych, wſzyſtkiego ſłowem, co złość piekielna z chytrością nayprzewrotnieyſzą wymyślić może. W tylokrotnych zdarzeniach, w których Polacy do broni przeciw niey ſię porwali, możeż ten ród rozboynikow liczyć jedno nad niemi prawdziwe zwycięztwo? a przecież zawſze koniec śmiałości Polſkiey był ten, że zwyciężony nieprzyjaciel, wracał na karki zwycięzcow jarzmo na moment ulżone. Zkąd więc pochodził taki rzeczy Polſkich obrót? czemu ten Narod jęczał bez ſpoſobu wydobycia ſię? oto ſtąd, że chytrość Moſkiewſkich intryg, mocnieyſza niż broń, gubiła zawſze Polakow ſwemi Polakami.

Dzieliły nadto nieſzczęśliwych Polakow, mniemania rządowe, i opinie względem prawideł, na których wolność i organizacya Narodu gruntowanemi bydź miały, a do niewinney opiniow różnicy, mieſzał wyſtępny duch miłości własney, i oſobiſtych widokow upor, zwłokę i ſkłonność wiązania ſię z obcemi, a zatym podłego onym ulegania.

Czas przyſzedł dopełnieniem miary nieſzczęść, i cierpień przyśpieſzony, czas oſtatecznego loſu Polſki, w którym jeden cel, jeden niewątpliwy, i ſprzeczce podpadać niemogący zamiar, zjednoczyć powinien ſerca i umyſły, i niezoſtawić od związku ogólnego oddzielnych Polakow, chyba zdraycow uznanych, lękliwych i niepewnych własnego ſpoſobu myślenia Obywatelow.

Powſtanie Narodu teraźnieyſze, chce Polſzcze wrócić wolność, i niepodległość, a zoſtawia ſpoſobnieyſzemu czaſowi i woli Na-

rodu, ftanowić, pod jakim zechce on bydź rządem. Powod więc rozmaitości opinii zawiefzony, a cel święty i oczywifty, czyni dzielnie nad fercami, i zbiera do kupy tych nawet, co ich wielorakie dotąd różnić mogły przyczyny.

Czas ten przeto, albo jego moment chwycony bydź ma z naywiękfzą gorliwością, Wywrze nieprzyjaciel całą moc fwoję, aby przefzkodzić korzyftaniu z tey pory, użyje broni, lecz tę mieć można za naymniey niebefpieczne przemocy jego narzędzie. Na przeciw kupie ftrwożonych już niewolników, poftawmy maffę potężną fwobodnych mieszkańców, którzy o własne fzczęście walcząc, niemogą chybić zwycięztwa, a tojczym nas dotąd pokonywali, to narzędzie gadzin milczkiem gryzących, ten obmierzły Machiawelizmu przemyfł. pokona baczność nafza, gorliwość poczciwych Obywateli, i groźny miecz fprawiedliwości, który dofiegnie wfzędzie, gdzie fię zdrada lub przewrotność fzkodliwa Narodowi pokaże.

Los tedy Polfki od tego zawifł, abyśmy fk ufzyli podwóyną fiłę nieprzyjacioł nafzych, to j ft fiłę oręża, i fiłę intrygi.

Winienem przeto podać wiadomości Narodowey, że Mofkale fzukają fpofobów poburzenia ludu wieyfkiego przeciwko nam, wyftawując mu arbitralność Panow, i dawną ich nędzę, i nakoniec pomyślnieyfzą przyfzłość za pomocą Mofkewfką. To mówiąc zachęcają u przypufzczają lud wieyfki do wfpólnego Dworow rabunku Proftota czę ftokroć potrzebą omylona, może wpadać, i wpada w famey rzeczy w te fidła, a nawet już jeft doświadczenie, że uwiedzionych, czy gwałtem wziętych w munduty fwoje ubierają. Mają jeft rzeczą dadź fpofob zapobieżenia temu, fpofob z fprawiedliwością wfpaniałego Narodu zgodny, dufzom tkliwym miły, a ofobiftemu intereffowi, lekką tylko kofztujący ofiarę

Radzie zatym *Zastępczey tymczasowey*, w Warfzawie, a Kommiffyom Porządkowym Ziem i Województw w całym Kraju zalecam, aby wydały natychmiaft rozkazy do wfzyftkich Ziemi Dziedzicow, Poffeffórow, i mieyfce ich zaftępujących rządzcow, aby każdemu Kantoniście do woyfka idącemu, przynaymniey dzień ieden w tygodniu pańfzczyzny był darowany. (w czym każdemu Województwu ofobno, wolno będzie hoyniey poftąpić) A gromady w pofpolitym rufzeniu, czyli obławą na nieprzyjaciela prowadzone, aby uwolnione były od robocizny, przez czas ich w obozie bytności, biorąc naytrofkliwfze ftaranie o pozoftałych wdowach, kobietach, żonach i dzieciach obrońcow wfpólney Oyczyzny.

Ten jeft fpofob przywiązania Ludu do fprawy publiczney, i ochronienia go od fideł nieprzyjacielfkich Dan w Obozie pod *Winiarami* dnia 2 Maja 1794 Roku

T. Kościufzko.

Dalfzy ciąg z Dziennika Rady N.

13. Maja Rada N na potrzeby Pułku 4go fummę 30000 affygnowała i z nich rachunek w ofobie Mej na Pułkownika tegoż Pułku zaftrzegła. Łazowfkiemu Kapitanowi Chor: Bat: Pol: na conto przyfzłey likwidacyi Złł: 1500. a ofobno za ftraconego Konia Złł: 200. z Kaffy Publiczney wypłacić zaleciła.

Żądanie Obywatelów Nowogrodzkich dotąd własnemi fpofobami odpor nieprzyjaciełowi dających, o wfparcie wydziałem woyfka liniowego profzących, do Deputacyi tayney i Kommendanta fiły zbroyney odefłała.

Ofiare X. Jgnacego Kanonika Wil: Jana i Piotra Zienkowiczow w 1000 Czer: Złł: złożoną, z wdzięcznością przyjeła.

Akt Elekcyi Delegata z Pttu Wiłkom: przez famegoż delegowanego JP. Jozefa Kufzelewfkiego produkowany, w Kancellaryi fwojey lokować kazała.

Zaleciła Deputacyi Skarb: ażeby Staroftwa Gulbińfkie i Gorzdowfkie, oraz wfzelkiey natury majątek Jgelftroma Generała Roff: jawnego Oyczyzny nafzey nieprzyjaciela, wraz na rzecz Skarbu z użyciem pomocy Woyfkowey zabrała i intrat z nich na interes Kraju użyła.

Stofownie do Organizacyi, trzy ofoby z pośrzód fiebie do Deputacyi tayney nominowała.

14. Maja Przyjęła Projekt Organizacyi Befpieczeńftwa Publ: i wydrukować go zaleciła.

Stofując fię w całym poftępowaniu fwoim do Aktu Powftania Narodu w Krakowie pod dniem 24 Marca 1794 pod Naczelnictwem Tadeufza Kościufzki zafzłego, że wfzyftkie czynności fwoje do niego łączy, i że do póki ten święty Związek potrzebnym od Narodu uznany będzie, dopóty w jednymże celu, zamiarach i ufności łączyć fię nieprzeftanie; na ścisleyfze zaręczenie fwoich obowiązków przyfięgę w Organizacyi fwojey przepifaną wykonała

Zaleciła dwóm Deputowanym do kolumny woyfka pod Kommendą Xcia Francifzka Sapiehy będącey, aby przyfięgę tak od famego, jakoteż od wfzyftkich Sztabs Officyerów na wierność Rzpltey i pofłufzeńftwo Radzie podług przepifaney Roty odebrali.

Memoryał JX. Officyała Pilchowfkiego, a w nim przełożenia i ofiary z ducha gorliwości Pafterfkiey i Obywatelfkiey wynikłe, z wdzięcznością przyjąwfzy, odpowiedziała, *ad 1mum* Odprawienie folennych Exekwii za dufze poległych Żołnierzy i ułożenie dnia i obrządku tak zbawienney Ceremonii famemu JX. Officyałowi zoftawiła. *Ad 2dum* Opiekę nad dziećmi poległych za Oyczyznę Rodziców, i ich własnym kofztem JX. Officyała i fioftry jego Białozorowey Starościny Przerosłfkiey edukacyi, za naypięknieyfzy przykład ludzkości przyjęła a z tego powodu, ażeby ubogie dzieci Żołnierzy mężnie za Oyczyznę poległych, do fundufzow ubogich fierot i Konwiktorfkich pierwfzy wftęp mieli, deklarowała. *Ad 3tium* Wybor Kapellanow do Woyfka Krajowego gorliwości JX. Officyała za znieśieniem fię w tey mierze z JPP. Kommendantami poruczyła.

Za uczynioną reprezentacyą od Deputacyi Opatrzenia, Kupcom Wileńfkim za wzięte od nich Proch, Siarkę, Saletrę, Skałki &c 8 948. Złł: z Kaffy Publiczney wypłacić kazała.

Odebrała Raport o wyroku Subordynacyynego Sądu, podług którego Marcinkiewicz Chor: Artyl: Litewfkiey od Rangi ufuniony.

Przyjęła Akt Akceffu i Elekcyi Wwdztwa Smoleń: przez Delegowanego Leonarda Eydziatowicza, a wdzięczna Subfkrypcyi ofiar Obywatelfkich tegoż Wwdztwa, uzyfkanie ich Deputacyi Skarb: poleciła.

Odebranie fummy za Furaże z Kaffy Roff: Obywatelom Pttu Lidz: i Ewfzyfkiego opłaconey, pod dozorem Sądu Ziem: Lidz: bę-

dącey na rzecz Skarbu ustąpioney, Deputacyi Skarb: zaleciła, a Indagacyą nayściśleyszą przyczyn, dla których ta summa z mieysca lokacyi ruszona, i kto w tym jest winny, Deputacyi Bespieczeństwa Publiczn: poruczyła.

Złożone trzy osobne Akta Elekcyi Generał Majorow w Powiecie Lidzkim w jedneyże dacie odbyte, znając je bydź skutkiem naganney w tym czasie emulacyi skassowawszy, JP. Karola Scypiona na Generał Majora tegoż Pttu nominowała i Patent mu wydała.

JP. Ogińskiemu Kolledze swemu na 15 dni z Wilna oddalić się dozwoliła.

15 Maja Odebrała Akt Elekcyi Delegowanego z Powiatu Szawelskiego JP. Francifzka Karpia wraz z Akcessem do Aktu Powstania Narodu stosownym.

Dla łatwieyszego znoszenia się z Kommissyami Porządkowemi, przesyłania od nich Rapportów do Rady, zaleciła wszystkim Generalnie Kommissyom Porządkowym ustanowienie na wszystkich traktach i drogach Kresz. Na doniesienie zaś od Kommissyi Porządkowey Rosieńskiey, że w Procesie *ab Officio* do Dyecezyi Zmudzkiey wydanym, a nadewszystko w Liście okolnym Xięża Plebani odbierając przeciwne władzy Rządowey rozkazy, prędką exekucyą Uniwersałow Rady przez wstrzymaną Publikatę tamują, przeto wyexaminowanie tey szkodliwey i Powstaniu Narodu przeciwiącey się okoliczności, Deputacyi Bespieczeństwa oddała. Dozor odtąd publikaty Uniwersałów Zwierzchności Rządowey, Kommissyom Porządkowym poleciła, a dla ściśleyszego posłuszeństwa i wierności ludu zaręczenia, ażeby tenże lud w dni Swięte do Kościołow zebrany, nauką swych Plebanow zagrzany Rotą przepisaną przysięgę wykonał, deklarowała.

Za reprezentacyą Deputacyi Opatrzenia summę 10,000. Zł. Pol: na skupienie owsa assygnowała.

Odebrała Rapport Kommissyi Porządkowey Wwdztwa Brzeskiego z Pttem Kobryńskim o uczynionym Akcessie do Aktu Krakowskiego pod Naywyższym Naczelnictwem Tadeusza Kościuszki i o wyborze JP. Frankowskiego Generała Majora w Woysku Lit: na Generał Majora tegoż Wwdztwa.

Wysłała z pomiędzy siebie Delegowanego JP. Józefa Kociełła do Tadeusza Kościuszki Naywyższego siły zbroyney Naczelnika, z doniesieniem nieoddzielności swojey od wspólnego Oyczyzny ratunku, i że się jedynie łączyć pragnie, od wszystkich rozrządzeń, planow, i układow tego Naczelnika, tak z Woyskiem Krajowym Litt: jako i z ogólnym Pospolitego ruszenia użyciem.

Na mieyscu Delegowanego JP. Kociełła, tymczasowie Leonarda Eydziatowicza do Kolumny Woyska za Kommissarza naznaczyła.

Dyspozycyą Naywyższego siły zbroyney Naczelnika pod dniem drugim Mca Maja w Obozie pod Winiarami do Kommissyow Porządkowych wydaną, przez Uniwersały publikować kazała.

Ordynacyą Sądowi Subordynacyi Woyskowey przepisaną potwierdziła.

Jnstrukcye dla Generał Majorow Wojewódzkich i Powiatowych aprobowawszy, Uniwersałem one publikować kazała.

Kommissoryat Woyskowy ustanowiła, i do niego Osoby nominowała.

Summę 11,838. gr: 24 ½ dla Korpusu Jnżenierow wypłacić zaleciła.

Delegowanym do Kolumn Woyska Kommissarzom, Jnstrukcyą ich czynnościom przepisała.

Dla niebespieczeństwa, którym Miasto Nowogródek przez napadania Woysk Nieprzyjacielskich jest zagrożone, a zatym dla tym prędszego odporney siły zgromadzenia, JP. Adama Chreptowicza Generał Majorem Województwa Nowogródzkiego nominowała, i Patent mu wydała.

Delegowanemu do Naywyższego siły zbroyney Naczelnika na expensa podróży, Kuryerow, i Rapporta, 4.000. Zł: Pol: assygnowała.

Ofiary Obywatelskie porządkiem złożenia.

	Zł:	Gr
Obywat: Jgnacy Szymański -	30	
- - Xawier Zienkowicz z Osoby swey i w imieniu braci swych Jgnacego Kan: Wil: Jana i Piotra Star: Dudzkich. -	20,000	
- - Snarska Starsza PP. Bazylianek	200	
- - Putkamerowie Obywatele Eyszyscy - - -	280	
Obywatel bez-imienny - -	40	

Wincenty Andrzejewski Rybak Hałtynow Moskiewskich sztuk 380

Regina Stryjeńska Pierścionek brylantowy Czer: złł: 25 taxowany.

Petronela Rodziewiczowa Cukierniczkę małą i Łyżkę Srebrną

X. Jan Skaczkowski srebrny Zegarek.

Jakób Szuchtan Piekarz w monecie Miedzianey Złł: 211. gr: 10

W innych rekwizytach.

P. Knakfus Architekt i Obywatel Wil: złożył model młynu Obozowego z wykalkulowaniem exekucyi onego, który w formie wozu Końmi trzema, za Obozem ciągnięty we 24 godzinach ma zemleć żyta beczek 5.

Szwykowski Skarbnik Trocki Koni 4.

Filip Górski Koni 4. z Chomątem.

Hołłub woz, i Konia z zaprzęgiem, słomy wozow 6.

Strutyński Prochu fun: 51. Ołowiu fun: 143. Zyta purow 100

X Stroynowski Kulbakę z Czaprakiem.

Muczyński 2. Konie.

Osoba Zakonna Dzwon od kilkudziesiąt fun:

Dąbrowska dwie strzelby.

Umiastowski Koni 2.

Laskowicz słomy kulow 390. i Konia 1.

Krzycki Człeka umundurowanego, Koniem i ammunicyą opatrzonego.

Putkamerowie Koni 2 z Chomątami.

X. Prosikowski parę Pistoletow i Fuzyą.

Narkiewicz Konia pod Armaty.

Miller Koni 2. z zaprzęgiem

Podbereski Konia z zaprzęgiem i siana kit 19.

Gorska Siana wozow 2. i słomy wozow 2.

Laskowicz Siana wozow 15

Działo się w Wilnie w Pałacu Rzpltey Massalskich zwanym na Sessyi Sądu Subordynacyi Woyskowey W. X. L. dnia Trzynastego Mca Maja Tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego Roku.

Sąd Subordynacyi Woyskowey W. X. L. roztrząsnąwszy całą okoliczność tyczącą się J P. Bernarda Marcinkiewicza Sztukjunkra Artylleryi Litewskiey, species facti do swojego Sądu podanym i przez JJ. PP. Xawerego Niesiołowskiego Szeffa, Ruszczyca Kapitana, Korsaka Kapitana, Olszewskiego Porucznika i Orłowskiego Chorążego Officyerow Regimentu Pieszego Szóstego Woyska

**W. X. Litt: podpifanym; obiętą, a od Kommendy Woyfka W. X. L do Sądu fwojego odefłaną, gdy znayduie, iż tenże J. P. Marcinkiewicz dnia 7 Maja Roku teraźnieyfzego w Akcyi pod Michalifzkami będąc do Regimentu 6go oddzielonym, przy fwych Armatach nie znaydował fię i powinności fwey nie dopełnił; przeto Sąd Subordynacyi Woyfkowey ftofuiąc fię do Regulaminu i Artykułow Woyfkowych, oraz Prawa Krajowego furowie takowy wyftępek karać nakazuiących, rzeczonego J. P Marcinkiewicza za niebyłego w fłużbie Artylleryi Litewfkiey deklaruiąc, wypuścić onego z Rapportu Korpufowego determinuie. Wfzakże w dzifieyfzey Narodu potrzebie dofługiwać fię męftwem nowego ftopnia w Woyfku temuż Marcinkiewiczowi dozwala, ile gdy jego dawnieyfza konduita w czternaftoletniey fłużbie w Korpufie Artylleryi nie była naganną. Takowy zaś fwóy wyrok w Korpufie Artylleryi, w Garnizonie tuteyfzym i Obozie pod Wilnem znayduiącym fię, przy Parolu ogłofić poftanawia.— Jerzy Grabowfki Gener: Deput: Beśpieczeńftwa, Felix Gorzeńfki Pułkownik Regim: 7go W. X Litt: Józef Benedykt Billewicz Regent Woyfk Litt: Konftanty Pilha Maxymowicz Poruczn: Regim: 7go Woyfka W. X. Litt: Francifzek Gorfki Sekretarz Woyfkowy W X L. Antoni Porębfki Kapitan Audytor Artylleryi Litt: Pawel Waraxa Kapral Puł: 1 letkiey Kawal: W. X. Litt: Piotr Hoppen Bombardyer Artylleryi Litt: Jan Miczewicz Gmeyn Pułku 1. lekiey Kawaleryi W. X Litt: *mpr.*

Zakaz Załoby z inftancyi Urodzonego Gafpra Elfnera Jnftygatora publicznego przed Sąd Kryminalny Narodu Litewfkiego oczywifto w Dobrach w Staroftwie Opefkim w Miescie Opfie Urodzonym Mikołajowi Oycu, Staniflawowi Synowi Manuczym, oraz Janowi Rudnickiemu w Folwarku Dziedzinką w Pwcie Braflawfkim tytuowanych, niemnicy Józefowi Szczuce ad valvas w Mieście Wilnie ftronicami w Roku 1794 teraźnieyfzym Mca Maja 15 dnia przezemnie Woźnego J. K. Mści niżey pifzącego fię podany, mieniąc oto: iż gdy w Roku 1792. związek fpifku Targowickiego na zgubę wolności tak Narodu Litt: jako i Polfkiego pomnożony filami Woyfka Nieprzyjacielfkiego Mofkiewfkiego rozkrzewił fię w Prowincyi Litewfkiey, Obżłni Manuczowie Rudnicki i Szczuka w ucifku Oyczyzny fwojey ftawfzy fie odrodnemi fynami, natchnięci duchem defpotyzmu Nieprzyjacielfkiego zprowadzając z Zagranicy Woyfko Mofkiewfkie przez fię wyftarane, naftąpiliście na Prawo Natury i Obywatelftwa, gdy zamiaft ratowania wfpółbraci fwoich ważyliście fie przyłożyć radą i pomocą do fpifku Targowickiego, w którym nietylko że prywatnym fiebie obraniem złożyliście defpotyczne fadownictwo, lecz w niedoli i ucifku całego Narodu, chcąc zbierać świętokradzkie zyfki, zdzierając Obywatelow tak fzkaradnym uciążliwym obchodem, pomnożyliście majątki, Oyczyznę i wfpółbraci zaprzedaliście, do wzniocnienia fpifku Targowickiego dopomagaliście, od woyfka nieprzyjacielfkiego biorąc za zdradę pieniądze, one do znifzczenia Oyczyzny użyliście. W takowey więc opinii w Narodzie, jednoftaynym w powfzechności głofem bedąc obwołani, gdy jefzcze ani wyznać wyftępku dobrowolnie, ani fie przed fzczęśliwie powftałym Narodem Litewfkim jako Obywatele ufprawiedliwić niechcecie: owfzem fnać czując fię do oczywiftey zdrady przeciwko Oyczyźnie zabrawfzy złupione z Obywatelow majątki, w Kraju Nieprzyjacielfkim ukrywać ważycie fię; przeto Urodzony Gafper Elfner jako Jnftygator publiczny Narodu Litt: taką opinią mając od Powfzechności Rady i Bezpieczeńftwa w Roku teraźnieyfzym 1794 Maja 14. dnia podaną, o wyftępek zdrady publiczney w Narodzie Litewfkim wykonany zawołując przed Sąd Kryminalny żąda, ażebyście złożyli dowody niewinności fwojey jeśli jakie mieć możecie, lub też odkryli utajoną w fpifku Targowickim zdradę a za uczynek powftania na zgubę Oyczyzny fwojey jako odrodni fynowie i iftotni zdraycy według praw i determinacyi w Akcie powftania Narodowego uftanowioney śmiercią byli ukarani Tymczafowie doprafza fie iżby dobra Obżłnych do naftąpić mającego w Sądzie Kryminalnym wyroku, pod fekweftracyą zajęte zoftały, oraz decydowania famych Ofob na każdym mieyfcu przez Regimenta, wfzyftkie Pułki i wfzelką powfzechność ścigania i detencyi zatym nayściśleyfzego examinu i wfzelkich dowodow celem przekonania o zdradę publiczną z wolnym poprawieniem fię na żałobie według Konft: 1726 R. Pifan w Wilnie dnia 14. Maja 1794 Roku.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Refzta Artykułu z Paryża w Num: III rozpoczętego

(Mówił daley Vadier) Wfpaniałe w tym momencie Konwencyi porufzenie dowodzi że jeft teraz złożona z famych poczciwych Ludzi. Pokażmy Narodowi, że godni jefteśmy bydź jego Reprezentantami. Każdy z Deputowanych powinien kazać wydrukować moralny rapport, o fwoim publicznym i prywatnym życiu, w tym rapporcie powinien dadź fprawę o fwym dawnym i teraźnieyfzym majatku, powinien nakoniec poddać fię pod mściwą fprawiedliwość ludu, jeżeli kiedy przeciwko jego intereffowi czynił. Wniofek ten jednomyślnie przyjęty zoftał tak jeft (zakończył Vadier) Konwencya nigdy tak poważaną niebyła, jak teraz, bo wyftepek już na nafzych ławach nie fiedzi. Większość zgromadzenia tego na naymnieyfzy nie zafługuje zarzut. Lud przekonany jeft, że Konwencya chce wolności, i w fprawiedliwości.

Na jedney z rzeczonych Seffyi ftanął Dekret uwalniający od fłużby armiją rewolucyyną Paryzka Na wniofek zaś Deputowanego Bourdon de l'Oife przyjęty zoftał jednomyślnie projekt kaffujący Minifterium, czyli Radę wykonawczą. Na mieyfce, którey dwanaście oddzielnych Kommiffyi będzie uftanowionych, to jeft: *1wfza* Kommiffya Policyyna i Sądowa (przy tey znaydować fię będzie pieczęć Rzpltey) *2ga* Edukacyi; *3cia* Rolnictwa i Kunfztów. *4ta* Handlu i liwerunkow. *5ta* Publicznych robot *6ta* Publicznych fkładek i depozytow. *7ma* Tranfportow poczt i furażow Wojennych. *8ma* Skarbowa. *9ta* Organizacyi z obrótow woyfk lądowych. *10ta* Marynarftwa i ofad. *11fta* Broni i prochu. *12fta* Zagranicznych intereffow. Wfzyftkie te Kommiffye z Deputacyą ocalenia korrefpondować mają, i codziennie zdawać jey będą rachunek z fwych czynności. Dnia 20 Kwietnia wfzyftkie działania Miniftrow uftaną. W Kommiffyi Skarbowey zafiadać będzie 5ciu Kommiffarzow w Kommiffyi zaś intereffow zagranicznych, jeden tylko, penfya każdego wynofić będzie 12,000. liwrow.

Nro V.

DODATEK
DO
GAZETY NARODOWEY
WILEŃSKIEY.

W NIEDZIELĘ DNIA 18. MAJA ROKU 1794.

Z Wilna 18. Maja.

W czaſie Powſtania Narodu, lubobyśmy chętniey radzi donoſić o działach cnoty i dobrey ſławy, tudzież ich nagrodzie, a niżeli o ukaraniu zbrodni; gdy jednak ſrogiém nieſzczęściem ſpołeczności Narodowey znaleźli ſię wyrodni Rodacy, którzy na ruinie Oyczyzny budowali ſwoje ſzczęście, podjęli ſię bydź narzędziem obcey przemocy dogadzając, przytém właſney ambicyi, chciwości i zemście powinnością jeſt Obywatelſką domiar ſprawiedliwości ogłoſić. Spólnik ukaranych Józefa i Szymona Koſſakowſkich, narzędzie ich tyranii w Województwie Wileńſkim i Trockim, Marſzałek od Targowicy Jgnacy Szwykowſki, po uczynionym Proceſſie i dowiedzionych wyſtępkach, za wyrokiem Sądu Kryminalnego na ſzubienicę ſkazany i w przeſzłą Srzodę dnia 14 M ja po przykładney na śmierć dyſpozycyi, publicznie na rynku exekwowany zoſtał. Gdy mu przeczytano Dekret: *zawsze mi* rzekł *Koſſakowſcy mówili, że gdzie oni ſą, tam i ja będę: otoż ſię prawdzi*

Mowa X. J. G lebana W do Ludu Rolniczego ſwojey arafii.

Kochani Bracia! z tego mieyſca Prawdy mawiałem do was, jako Paſterz troſkliwy o obyczayność lubey owczarni ſwojey; dziś mówię do was, jako Paſterz Obywatel, czuły na los nayukochańſzey Oyczyzny, i powodowany gorliwością, o waſzą, waſzych Dziatek, i naydalſzych krwi waſzey potomków ſzczęśliwość. Bracia kochani! Oyczyſtą naſzę ziemię światło prawdy zaczęło było oświecać, poznał niebaczny przeſąd, że jeſteście ludźmi, poznał, że wy nayſzacownieyſzym Oyczyzny ſkarbem i twierdzą, że wasze ręce kochane przewracając ſkibę ziemi Lemieſzem, żywią mieſzkańców naſzey Krainy, i zagraniczne do niey ſprowadzają doſtatki, a uzbrojone orężem nayſilnieyſzą ziemi Oyczyſtey mogą bydź obroną; Poznał i przekonał ſię przeſąd ſłuſznością, że tak ſzanownemu, z mocy natury ſzlachetnemu plemieniowi ziemian i rolników, odtąd poważenie, miłość bratnią i ściſłą we wſzyſtkim ſprawiedliwość, należy wymierzać koniecznie. Odtąd wſzyſtkie kondycye i ſtopnie w Narodzie, poznawſzy że wami będą ſilne, za nieodbitą uznały powinność, nieinaczey tylko z wami wſpólnie bydź Narodem, i już ſtoſowne do tego układano Prawa. Poſtrzegł to czuwający na naſzą zgubę chciwy ziemi naſzey ſąſiad, poznał jak mocą Rolników do Narodu zaſzczytu wyniesionych, Polſki mieſzkaniec ſilnym zoſtanie, a przeto wkroczywſzy do ziemi naſzey zdradą, krainę poſzarpał, i Prawo podchlebne Z emianom, ſwojemi ukazami zamazał. Teraz tedy kochani Bracia! kiedy ratunek upadłey Oyczyzny Ręką Opatrzności, prowadzony niezwyciężony naſz Naywyżſzy Naczelnik Tadeuſz Kościuſzko targa pęta niewolnicze Narodu; kiedy wybor cnotliwych Obywateli, Rady Krajowey Zaſtępczey, rozumne i pewne do ſzczęśliwości powſzechney podaje śrzodki, kiedy już ſzeleſt broni najezdniczey, przygłuſzony ſzczękiem oręża Rodaków, któż z nas jeſt oddychający Oyczyſtym powietrzem, i pomniący na to, że jeſzcze Polakiem, ktoby w rozrzewnieniu ſwego uczucia nie wielbił Boga Zaſtępów, którego iſtotą będąc ſprawiedliwość, ſprawiedliwego Powſtania naſzego początkom błogosławić raczy. Ale oraz któż z nas jeſt? ktoby wtenczas, kiedy już dzielne męſtwo Braci naſzych ułatwiło nam do złączenia ſię ſpoſoby, aby ich cnotliwym zajęły zapałem, niechciał ſię przykładać do kruſzenia więzów hańby i ucisku? Szanowną jeſteście cząſtką Narodu; okażcie, że duſze waſze zacne i ſerca poczciwe, a przeto mężne, warte ſą wſpolnie z drugiemi walczyć za Oyczyznę, a cnotliwą krwi kroplą dla krwi ſwojey wyſługiwać chlubne Rodaków zaſzczyty. Oto Oyczyzna kochana jedną ręką przyymując was na ſwe łono, i za ulubione właſne was biorąc dzieci, drugą chce wſzelką zdolnością was bronić, i ułatwiać drogę do waſzych wyſokich przeznaczeń kochani Rodacy! Ta to Matka luba, pod ſwoje was zapraſza Chorągwie, abyście Ziemi waſzey plamę hańby zatarli, wydartych wſpół Braci waſzych, z pod obcey wydobyli niewoli, jednym byli Narodem, i wſpólną jednego domu Oyczyſtego drużyną, wſpólnie ſilną, ſtraſzną obcym oſadom, ſobie ſzczęśliwą, i chlubną z ſwego powſtania i ſwojey wolności. Spóyrzycie na waſze Dziatki, i niemowlęta, w których ſię odradzacie, a to ich los naſtępny w ręku waſzych teraz złożony. Chcecież tego doczekać, aby w ſiwiźnie waſzey te wybujałe latorośle, ręką nieprzyjaciela były wyłamywane i użyte na chłoſtę waſzą? i aby ta kochana krew Oyczyſta, i waſza, przez kaprys obcey dumy, potokami lała ſię między ardy Tatarſkiemi, ku gnębieniu cudzey wolności, i ku ułatwieniu kaydani waſzey Oyczyznie! Spóyrzycie mówię na te niemowlęta, i myślą zaſięgniycie ich dalſzego Plemienia, oto ich ſzczęście lub niedola, Wolność, lub niewola, ſława, lub ohyda, od was zależy. Pomni kochany Rodaku, aby ſzczątki krwie twojey nie złorzeczyły twojey pamięci, i twojey mogile, żeś ich niechciał mieć ſzczęśliwemi. Zaſady S. Wiary naſzey za nayświętſzą mają powinność, miłość Oyczyzny, Praw jey i Wolności. Tego to świętego zapału dowody w Piśmie S. w Księgach Machabeyſkich, gdzie za przewodnictwem cnotliwych Narodu i ſiły zbroyney Naczelników, wolny Narod, chwalebnie z

swoich tryumfował napastników, Bracia Kochani! na Boga, na Oyczyznę, na swobod i krwi waszey miłość, ożywcie teraz waszę czułość, a garniycie się wspólnie z kochaną Bracią waszą pod Chorągwie Oyczyste. Trzeba trudu użyć idąc do szczęścia, wszak i rola nie wyda plonu bez pracy, i ziarno ręką twoją rzucone, wprzody się nadweręży, i ucierpi w ziemi, a dopiero w chwale ozdoby kłosa, i obfitości plonu powstaje. Kochani Bracia! szanowni mieszkańce! zacni Polacy, luba młodzieży! niechay się w was krew Oyczysta odezwie, a do serc waszych święty zapał miłości Oyczyzny przeszedłszy, uczyni i was tak chlubnemi, jak uczynił świętych Braci waszych, dla których śmierć ziewająca ogniem i najeżona żelazem, stawszy się igrzyskiem, na samych nieprzyjacioł zwróconą została. Boże wielki! wszystkie tytuły świata są przesądu kształtami, wolność sama twoja jest darem i stosowną do natury człowieka! To S. Prawo twoje zachowałeś człowiekowi względem siebie samego, świętemi je tylko określiłeś przepisy i rozumem, aby człowiek człowiekowi niestał się szkodliwym. To święte Prawo, Prawem jest mojey Oyczyzny! Oto nieprzyjaciel kusi się o wydarcie jego, i święte twoje potargawszy ustawy, chce nas mieć w rzędzie swoich niewolników. Boże! dayże nam poznać cenę daru twojego, a serca wolne, wzmocnione męstwem wolności właściwym, z śmiercią samą o ten dar walcząc, wszelkie pokonają trudy

Ordynacya Rady Naywyższey Narodu Litewskiego.

Władza Naywyższa Narodu Litewskiego w tym teraz Rewolucyynym Oyczyzny stanie. zamknięta jest w Radzie tymczasowey Narodowey, która mimo uczynionych w Akcie powstania rozrządzeń, na prędce w gwałtownym ratowaniu się na Dniu 24 Kwietnia dokonanych, ma moc i naywyższą Władzą w każdym czasie, dopóki ten święty ratunku związek potrzebnym od Narodu uznany będzie, urządzać to wszystko, co do Zbawienia Oyczyzny zdatnym osądzi, jako też za odmianą okoliczności odmienić za czasem in melius, co raz postanowiła, a to za jednomyślnością, lub większością głosów in pleno teyże Rady, zawsze się stosując do Aktu powstania Narodu pod Naczelnictwem Tadeusza Kościuszki; Który to Naywyższy siły zbroyney oboyga Narodów Naczelnik ma wolność i moc zupełną zasiadać zawsze w Radzie Litewskiey, i w każdey Deputacyi, jak będzie sądził sam rzeczą potrzebną.

1mo. Ta Rada Naywyższa składać się będzie z Osob Aktem Powstania Narodu Litewskiego objętych i z Delegatów tak od Województw i Powiatów, jako i Miast Głównych wydziałowych wysłanych.

2do. Dla złożenia kompletu w Radzie Naywyższey, potrzebna jest na Sessyi przytomność Osob naymniey jedenastu.

3tio. Rada każdego dnia po dwie mieć będzie Sessye, to jest jednę z rana od godziny 9tey do godziny 1wszey, drugą zaś po obiedzie, od godziny 4tey do godziny 8mey.

4to Prezydencya codzień odmieniać się będzie, zachowując koley według porządku liter alfabetu; gdyby zaś przypadający z kolei Prezydent na godzinę do Sessyi przeznaczoną nie zjechał, a komplet z Osob jedenastu znaydował się, tedy naypierwszy z kolei alfabetu po nim następujący zagaić Sessyą powinien.

5to. Nikomu mówić nie wolno będzie bez danego sobie głosu od Prezydującego, a gdyby kto mówił extra materiam, Prezydujący do materyi rozpoczętey naprowadzić jego ma Prawo.

6to. Urządzenia wszelkie Rady Naywyższey jednomyślnością albo większością wotow głośnych decydowane bydź mają.

7mo Protokuły dwa czynności Rady Naywyższey znaydować się mają, z których jeden otwarty, codzienne urządzenia i rezolucye obeymujący, ręką jednego z Radnych utrzymywany bydź ma, drugi zaś pod zamknięciem do sekretnych czynności przeznaczony, takoż ręką jednego zasiadających w Radzie zapisywany będzie.

8vo. Memoryały wszystkie do Rady oddawane będą, z których te co do Deputacyi odsyłane bydź mają, konnotowane zostaną ręką Prezydującego.

9no Po zakończoney każdey Sessyi Protokuł czytanym bydź powinien, i nie wprzód rozchodzić się wolno będzie; aż póki Protokuł przez wszystkich przytomnych podpisanym nie zostanie.

Reszta potym.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

z Kopenhagi 22. Kwietnia.

Milicya Krajowa dla Garnizonu Eskadry wykommenderowana, maiąc się udać dnia 10. Maja na brzeg, przeto Woysko na ten koniec subordynowane z obudwu Xięstw marsz swóy rozpoczęło. Mniemaią, że tą Eskadrą kommenderować będzie Admirał Fontenay, Rozchodzi się takoż pogłoska, że Anglicy 8. Okrętów Duńczykom zabranych w całości zwracaią. (*z Gaz: Królew:*)

Artykuł z teyże Gazety wyięty, z Landau datowany, zawiera w sobie znowu świeżą nadzieię zawieszenia broni, po którém nastąpić ma w Auguście pokoy, ma to bydź Projekt Robertspierra, lecz jak się uskuteczni, czas pokaże.

Z Wiednia 17. Kwietnia

Xiąże Rassumowski Poseł Rossyyski, Poseł Genueński, i inni przy Dworze naszym Zagraniczni Ministrowie wyjeżdżaią ztąd na końcu tego tygodnia do Niderlandu do Cesarza Jmci, z tey przyczyny głośno tu mówić zaczynaią o Kongressie Pokoju. Wczoray rano wyjechał ztąd do Warszawy P. Laufrain Kuryerem z ważnemi Depeszami do JP. de Caché sprawuiącego tam interessa Dworu naszego.

Z Leydy 25. Kwietnia.

Wszystkie listy z Bruxelli donoszą o spotkaniu dwóch Armii 17. i 18. tego Miesiąca, ale nam żadnych innych szczegółów nie dodaią, tylko że Francuzi wszędzie byli odparci. To jednak odparcie bardzo wiele kosztowało Austryakow, którzy tam celnieyszych i walecznieyszych Officyerow potracili. Między wielu inszemi liczą zabitych Hrabiego de Palfi i Xcia Kinskiego (*z Gaz. Leyd.*) Taż Gazeta z pochwałą spomina szanownego Naczelnika naszego i Powstanie Narodu Polskiego.